

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede

Primljeno: 16-03-2023				
Org. jed.	Jedinstveni klas. znak	Redni broj	Prilog	Vrijednost
04	307	/23	-508	/8

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI

Nacrt Strategije razvoja poljoprivrede i ruralnih područja 2023-2028

Vrijeme trajanja javne rasprave: 20 dana

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede je 31. januara 2023. godine dalo na Javnu raspravu Nacrt strategije razvoja poljoprivrede i ruralnih područja za period 2023-2028. Rasprava o Nacrtu strategije počela je objavljivanjem javnog poziva svim zainteresovanim stranama: građanima, naučnoj i stručnoj javnosti, državnim organima, strukovnim udruženjima, političkim subjektima, nevladinim organizacijama, međunarodnim organizacijama, medijima i svim zainteresovanim organizacijama i zajednicama, da se uključe u javnu raspravu i daju svoj doprinos u pripremi Strategije razvoja poljoprivrede i ruralnih područja 2023-2028. Javni poziv je objavljen na internet stranici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (www.gov.me/mpsv).

Za vrijeme Javne rasprave, Nacrt strategije bio je dostupan na internet stranici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede (<https://www.gov.me/cyr/clanak/poziv-na-javnu-raspravu-o-nacrtu-strategije-razvoja-poljoprivrede-i-ruralnih-podrucja-2023-2028>).

Javna rasprava trajala je do 20. februara 2023. godine.

Način sprovođenja javne rasprave (održavanje okruglih stolova, tribina i prezentacija, sa navedenim mjestom i datumom održavanja; dostavljanje primjedbi, predloga i sugestija u pisanom ili elektronskom obliku, sa navedenim načinom i rokom dostavljanja):

- Javna rasprava sprovedena je dostavljanjem primjedbi, predloga i sugestija u pisanom ili elektronskom obliku u roku od 20 dana od dana objavljivanja javnog poziva na internet stanici Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede.
- Zainteresovani subjekti svoje primjedbe, predloge i sugestije na Nacrt Strategije razvoja poljoprivrede i ruralnih područja 2023-2028 mogli su dostaviti na adresu Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede/Direktorata za poljoprivredu, Rimski trg 46, Podgorica, kao i na e-mail adrese: amra.terzic@mpsv.gov.me i mirsad.spahic@mpsv.gov.me.
- U okviru Javne rasprave, a u cilju otvorene diskusije i aktivnog učešća zainteresovanih strana u procesu analize ovog strateškog dokumenta, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede organizovalo je dva okrugla stola, u Podgorici 1. mart 2023. godine i Bijelom Polju 3. marta 2023. godine. Informacije su dostupne na linku: <https://www.gov.me/clanak/javna-rasprava-o-nacrtu-strategije-razvoja-poljoprivrede-i-ruralnih-podrucja>.

Ovlašćeni predstavnici Ministarstva koji su učestvovali u javnoj raspravi:

- Marko Radonjić, državni sekretar Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede;
- Miroslav Cimbalević, generalni direktor Direktorata za poljoprivredu;
- Andrijana Rakočević, generalni direktor Direktorata za ruralni razvoj;
- Mirsad Spahić, načelnik Odjeljenja za ekonomske analize i tržište;
- Amra Terzić, načelnik direkcije za biljnu proizvodnju.

Podaci o broju i strukturi učesnika u javnoj raspravi:

Za vrijeme trajanja javne rasprave, Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, u pisanom ili elektronskom obliku, pristiglo je šest primjedbi, predloga i sugestija.

Napomena: uzete su u obzir i primjedbe pristigle nakon isteka predviđenog roka za dostavljanje komentara.

Rezime dostavljenih primjedbi, predloga i sugestija, sa navedenim razlozima njihovog prihvatanja, odnosno neprihvatanja:

- **Uprava za statistiku Crne Gore - MONSTAT**, dostavila je primjedbe koje su se odnosile na sljedeće: ispravku/korekciju određenih statističkih podataka kroz cijeli dokument, kao i na sugestiju da se prilikom navođenja Monstata kao izvora za preuzete podatke precizira godina i naziv saopštenja, odnosno publikacija u dijelu teksta gdje to nije urađeno. Takođe predlog je da se usklade podaci za organsku proizvodnju sa zvaničnom statistikom i uključe ispravke nakon validacije Eurostata.

Odgovor obrađivača:

Predlozi, sugestije i korekcije dostavljene od strane Uprave za statistiku – MONSTAT prihvaćene su u potpunosti.

- **Inovaciona radna grupa za „Održivu poljoprivredu i lanac vrijednosti hrane“** dostavila je tri primjedbe, odnosno predloga/sugestije. Prvi predlog odnosio se na detaljnije definisanje svih mjera u strategiji koje će biti akreditovane u okviru IPARD III programa. Druga primjedba odnosila se na potrebu navođenja plana sredstava koja će biti izdvojena Agrobudžetom. Jasno je da su iznosi podložni promjenama i korekcijama, ali Strategija kao dokument koji je od značaja trebalo bi da definiše okvirno ulaganje u narednom periodu. Treća primjedba odnosila se na potrebu definisanja bolje povezanosti predmetne strategije sa Strategijom pametne specijalizacije 2019-2024.

Odgovor obrađivača:

Na predlog Inovacione radne grupe za „Održivu poljoprivredu i lanac vrijednosti hrane“ da se detaljnije definišu sve mjere IPARD-a koje će biti akreditovane, odgovoreno je da je napravljena dobra veza između aktivnosti koje se sprovode kroz IPARD program i postavljenih strateških i operativnih ciljeva strategije, te da su IPARD mjere detaljno definisane kroz IPARD program i da

nema potrebe da se ponavlja ono što je već navedeno u usvojenom programu. Na predlog potrebe definisanja sredstva koja će biti izdvojena Agrobudžetom, odgovoreno je da će finansijski plan biti sastavni dio strategije, te se predlog usvaja. Što se tiče trećeg predloga, a imajući u vidu da je Strategijom pametne specijalizacije „Održiva poljoprivreda i lanac vrijednosti hrane“ definisana kao jedna od prioritarnih oblasti u razvoju Crne Gore, usvaja se predlog da se napravi bolja povezanost Strategija pametne specijalizacije i predmetne strategije. S tim u vezi, predlagač je pozvao člana radne grupe S3 da dostavi materijal koji će biti korišten u tu svrhu, što je i urađeno neposredno nakon održavanja javne rasprave.

- „**Barska uljara**“ DOO, dostavila je primjedbu vezano za tabelu 54 – Spisak registrovanih uljara sa osnovnim podacima. Primjedba se odnosi na korekciju broja stabala i kapacitet mlinova kojima raspolaže „Barska uljara“ DOO.

Odgovor obrađivača:

Od strane „Barska uljara“ DOO dostavljeni su podaci o broju stabala i kapacitetu mlinova kojima uljara raspolaže, sa obrazloženjima, te se sugestije usvajaju i izvršiće se korekcije u tabeli 54 dokumenta.

- **Udruženje maslinara „Antivari“ Stari Bar** dostavilo je primjedbe koje su se odnose na prepoznavanje ovog udruženja u dokumentu u dijelu teksta gdje se navode aktivna udruženja udruženja maslinara, s obzirom da isto nije prepoznato. Druga primjedba odnosi se na ukazivanje na provjeru navoda da Društvo maslinara „Bar“ ima 900 članova, da je isti netačan i neistinit, te da je njihovo mišljenje da je podatak zloupotrebljen dolaskom novog menadžmenta, te da je potrebno ovaj broj korigovati.

Odgovor obrađivača:

Primjedbe dostavljene od strane Udruženje maslinara „Antivari“ Stari Bar se usvajaju u dijelu prepoznavanja ovog udruženja u strategiji, dok će se sugestije koje se odnose na korekcije broja članova Društva maslinara „Bar“ i ostalih udruženja u sektoru maslinarstva korigovati nakon što se izvrše provjere navoda.

- **Prof. dr Milan Marković, Biotehnički fakultet Univeziteta Crne Gore** podsjetio je obrađivača da je napisao osvrt i dao 480 komentara na tekst koji je bio ponuđen na Javnoj raspravi. Dodao je da ne vidi svrhu da svoje redovne obaveze odlaže kako bi na okruglom stolu dodatno obrazlagao ono što je već dostavio, te da napisano ostaje. Smatra da je zapanjujuća i zabrinjavajuća neodgovornost onih koji vode proces izrade ovako važnog dokumenta, te da vjeruje da će stručna javnost sa radošću prihvatiti raskoš novih izraza i termina kao trajni doprinos stručnoj terminologiji u oblasti poljoprivrednih nauka, te da li razmisliti o tome da se osmisli i dodijeli adekvatna nagrada za ovako sjajno djelo.

Odgovor obrađivača:

Svi relevantni komentari dostavljeni od strane profesora Markovića, člana radne grupe za izradu Strategije razvoja poljoprivrede i ruralnih područja 2023-2028, biće prihvaćeni. Kako se dobar

dio komentara odnosio na jezičke i tehničke nedostatke dokumenta, obrađivač je ukazao da se poslednjih tri mjeseca radilo na engleskoj verziji dokumenta u postupku usaglašavanja sa Svjetskom bankom i Evropskom komisijom, te da je nakon prevoda dokumenta na crnogorski jezik došlo do jezičkih i tehničkih grešaka u dokumentu. Dodali su da će Ministarstvo svakako, nakon što utvrdi finalni nacrt dokumenta po okončanju postupka javne rasprave, angažovati lektora.

- **Goran Đurović, poljoprivredna kooperativa „Bjelopavlići“**, predlaže da se preciziraju dodatno aktivnosti kao i indikatori u vezi sa Akcionim planom i aktivnostima A 3.3 i E 1.11. Smatra da je potrebno precizno saopštiti šta podrazumijeva „Podrška za uspostavljanje i rad poljoprivrednih organizacija“ (A 3.3) i „Razvoj programa podrške svih oblika udruživanja poljoprivrednih proizvođača uključujući mjere za podršku EIP“ (E 1.11). U tom pravcu predlaže da se doda posebna aktivnost: „Podrška u finansiranju zarada direktora poljoprivrednih kooperativa“. Kao indikator koji se odnosi na ovaj operativni cilj može se dodati: „Broj poljoprivrednih kooperativa u kojima je osigurana podrška za finansiranje zarada direktora“; Polazište 2023 (0) , 2025 (15), 2028 (40).

Odgovor obrađivača:

Podrška za uspostavljanje i rad proizvođačkih organizacija definisana je bliže podzakonskim aktima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede, te nema potrebe ono što je detaljno navedeno u propisu detaljno navoditi i u strategiji. Što se tiče finansiranja aktivnosti osnivanja i rada organizacija proizvođača biće bliže definisane godišnjim Agrobudžetom, te strateškim planom za višegodišnji finansijski period EU, što je i navedeno u nacrtu strategije.

Na okruglim stolovima organizovanim u Podgorici i Bijelom Polju diskusija se u najvećem dijelu odnosila na tekuće probleme poljoprivrednih proizvođača, barijere sa kojima se susreću u proizvodnji i plasmanu poljoprivrednih proizvoda, visoke cijenu inputa u proizvodnji, visinu subvencija i drugih vidova podrške iz nacionalnog budžeta, kao i trošenje sredstava iz IPARD programa. Dat je osvrt na potrebu uključivanja finansijskog plana u dokument, potrebu za jačanjem savjetodavnih službi u biljnoj proizvodnji i stočarstvu, jačanjem udruživanja proizvođača i boljom edukacijom proizvođača, unapređenjem ruralne infrastrukture i uslova života na selu. Odgovor obrađivača jeste da su to upravo ključni elementi koji su jasno prepoznati i obrađeni Strategijom razvoja poljoprivrede i ruralnih područja 2023-2028.

Mjesto i datum sačinjavanja izvještaja: Podgorica, 14. mart 2023. godine.

Naziv organizacione jedinice Ministarstva koja je odgovorna za pripremu nacrta strategije: Direktorat za poljoprivredu.

DIREKTORAT ZA POLJOPRIVREDU
generalni direktor
mr Miroslav Cimbalević